

Trosa kommun
trosaskolkontor@trosa.se

2023-09-21

1 (19)

Dnr: SI 2023:2737

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Tomtaklintskolan i Trosa kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Tomtaklinskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Tomtaklinskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorns uppföljning och analys av hur läroplanens jämställdhetsuppdrag omsätts i undervisningen behöver utvecklas så att ändamålsenliga åtgärder kan vidtas.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Undervisningen behöver utvecklas för att möta elevernas behov av ett aktivt lärarstöd så att elevernas fokus och engagemang bibehålls under samtliga lektioner.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna och elevhälsan utforma gemensamma arbetssätt för att främja en god studiemiljö och förebygga bristande studiero.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **21 mars 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till

skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till

Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2023:2737) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Tomtaklintskolan leder och styr i flera delar skolans utveckling.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att rektorn följer upp och analyserar elevernas kunskapsresultat, undervisningens genomförande samt till viss del hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Utifrån den genomförda uppföljningen och analysen fördelar rektorn resurser och sätter in utvecklingsåtgärder utifrån behov. Vidare visar granskningen att rektorn skapar goda förutsättningar för lärarna att samverka. Rektorn ser till att det sker ett lärande i kollegiet och att obehöriga lärare får ett strukturerat stöd. Det finns gemensamma arbets- och förhållningssätt på skolan men tillämpningen av dessa sker inte konsekvent. Granskningen visar även att rektorn inte leder ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan.

Uppföljning och analys

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar elevernas kunskapsresultat. I inskickat material framgår att lärarna och rektorn genomför uppföljning av elevernas kunskapsresultat både i mitten av varje termin samt efter terminsslut. Detta sker både på individ- och gruppnivå samt utifrån ämne och kön. Vid terminens mitt genomförs en konferens där undervisande lärare, rektor samt elevhälsans kompetenser går igenom elevernas måluppfyllelse och beslutar om eventuella insatser eller omfördelning av resurser utifrån denna. Rektorn beskriver i intervjun att lärarna själva vid terminsslut analyserar elevernas resultat och för dialog kring detta med skolledningen. Rektorn analyserar även kunskapsresultaten i samband med den årliga kvalitetsredovisningen som även ligger till grund för målsättningar för nästkommande läsår i skolans handlingsplan. Denna plan utvärderas och revideras i kollegiet fyra gånger per läsår.

Rektorn följer upp undervisningens genomförande och till viss del hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. I intervjun beskriver rektorn att en del av lärarnas analys vid terminsslut fokuserar på vad som varit framgångsrikt samt vad som inte fungerat lika väl i den egna undervisningen. Detta sammanställs av rektorn och blir en grund för skolans kvalitetsredovisning. Utvärdering och analys av undervisningen sker både för individuella lärare samt ämnesvis i grupp. Av intervju med lärare framgår att rektorn följer upp undervisningens genomförande samt till viss del hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen i samband med medarbetarsamtal. I intervjuer med både lärare och rektor framgår att undervisningen och delar av värdegrundsuppdraget även följs upp i samband med att elevhälsans professioner regelbundet gör lektionsbesök. Rektorn tar även del av lärarnas planering av undervisningen i skolans digitala plattform.

Utifrån genomförd uppföljning och analys fördelar rektorn resurser och sätter in utvecklingsåtgärder utifrån behov. Som tidigare nämnts planeras åtgärder utifrån målsättningar och fokusområden i skolans handlingsplan för läsåret. Målsättningar och fokusområden sätts i sin tur utifrån en analys av föregående läsårs resultat. Målen som definieras i skolans handlingsplan för läsåret 22/23 fokuserar på kvaliteten i undervisningen samt trygghet och studiero. Insatser som genomförts kopplat till undervisningens kvalitet är bland annat att lärarna fått arbeta med Skolverkets moduler kring delaktighet och elevinflytande, utifrån rektorns analys av ett behov av detta hos lärare. I intervjun med rektor framkommer att insatser som genomförts kring trygghet och studiero bland annat är att en socialpedagog anställts för att öka tryggheten på skolan. Insatser genomförs även utifrån behov som framkommer vid återkommande uppföljningskonferenser under terminen. Till exempel uppger lärarna att de gjort förändringar i schemat för att i högre utsträckning kunna arbeta i halvklasser samt att de lagt mer resurser på simundervisningen.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn skapar goda förutsättningar för lärarna att samverka. I intervjun med rektorn framgår att hen aktivt arbetar med att få en fungerande organisation vad gäller mötesforum och förutsättningar att samverka. Lärarna möts i arbetslag samt ämnesgrupper, både lokala på skolan samt kommungemensamma. Av inskickat material framgår att det även regelbundet genomförs pedagogiska utvecklingskonferenser under ledning av skolans förstelärare. I intervjuer med lärare framgår att det finns utmaningar för lärarna i vissa ämnen att samverka på grund av för få kollegor i samma ämne.

Rektorn ser till att det sker ett lärande i kollegiet och att obehöriga lärare får strukturerat stöd. I intervjun med rektorn framgår att hen regelbundet lyfter fram enskilda lärares arbetsmetoder som lärande exempel för övriga. Till exempel har en lärare berättat om hur hen arbetar med problembaserat lärande och en annan har beskrivit sitt arbete med kamratbedömning. Ett lärande sker även genom att lärarna genomför aukultationer hos varandra. Som tidigare nämnts arbetar lärarna även gemensamt med att utveckla elevernas inflytande på undervisningen. I intervjuer med både lärare och rektor framgår att det finns en tydlig struktur kring stöd till nya och obehöriga lärare.

Skolan har gemensamma arbets- och förhållningssätt men tillämpningen av dessa sker inte konsekvent. Skolan har gemensamma ordningsregler samt en gemensam struktur för planering och upplägg av lektioner. Rektorn beskriver i intervjun att de arbetat mycket med den gemensamma lektionsstrukturen på skolan och att lärarna kommit långt i detta arbete. Samtidigt beskriver rektorn att det varierar i vilken grad lärarna arbetar med de gemensamma rutinerna och elevhälsan uppger att riktlinjer delvis saknar förankring hos personalen. Även av intervjuer med lärare och elever samt av observationer framgår att vissa delar av de gemensamma rutinerna inte följs av samtliga lärare. Exempelvis använder elever vid flera tillfällen sina mobiltelefoner under lektionstid, istället för att arbeta med skolarbete. I intervjun med rektorn framgår även att det finns utmaningar kring i vilken grad lärare på skolan arbetar med elevers delaktighet och inflytande, och att insatser kring detta område inte gett önskat resultat.

Jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorns ledning av ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan är begränsad. I inskickat material framgår att lärarna analyserat kunskapsresultaten utifrån kön, men där beskrivs att de inte sett några större skillnader. Det framgår även att eleverna i enkäter uppger att de inte upplever att de blir bemötta olika utifrån kön. Av intervju med lärarna framgår emellertid att de jämför betyg utifrån kön och har då konstaterat att pojkar generellt får lägre betyg än flickor. Rektorn har ställt frågor om vad lärarna gjort för att motverka dessa skillnader, men det har inte lett till gemensamma insatser. Av intervjuer med både rektor, elevhälsan och lärare framgår att det inte pågår något gemensamt, specifikt arbete kring jämställdhet. Det framgår även att det tidigare funnits ett mer aktivt arbete kring jämställdhet, men att det ofta baserats på enskilda lärares intresse för ämnet. Enligt rektorn har hen mycket kommunikation med studie- och yrkesvägledaren men enligt eleverna har de inte diskuterat könsstereotypa utbildnings- och yrkesval i samband med val av gymnasieprogram.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorns uppföljning och analys av hur läroplanens jämställdhetsuppdrag omsätts i undervisningen behöver utvecklas så att ändamålsenliga åtgärder kan vidtas.

Skolinspektionens bedömning är att rektorns arbete med att följa upp och analysera hur läroplanens jämställdhetsuppdrag omsätts i undervisningen sker i begränsad utsträckning. Granskningen visar att kunskapsresultat uppdelat på kön följs till viss del upp men analyseras i liten omfattning. Vidare visar granskningen att inget systematiskt jämställdhetsarbete pågår på skolan.

Av Lgr 22, avsnitt 2.1, framgår bland annat att läraren ska synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmonster kan begränsa egna livsval och livsvillkor. Vidare framgår i avsnitt 2.8 att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.

Skolinspektionen rekommenderar därmed rektorn att följa upp hur lärarna arbetar med jämställdhet i sin undervisning för att på så sätt skaffa sig en bredare bild av hur läroplanens jämställdhetsuppdrag omsätts i undervisningen. Genom att kartlägga den egna verksamheten blir det möjligt att få syn på utvecklingsområden och styrkor inom området som går att koppla till det systematiska kvalitetsarbetet och på så sätt utveckla undervisningen.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 5 Kursplaner

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att lärarna stärker elevernas självförtroende och motivation och har höga förväntningar på eleverna. Undervisningen är anpassad så att den till viss del stimulerar och utmanar alla elever. Vidare får eleverna i undervisningen möjlighet att reflektera över sitt eget lärande och görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Undervisningen är varierad, strukturerad och består av olika typer av uppgifter men syftet med olika moment är inte alltid tydligt för eleverna. Vidare ges eleverna inte alltid ett aktivt lärarstöd och har till viss del svårt att bibehålla fokus på arbetsuppgifterna.

Motivation och anpassning

Lärarna stärker elevernas självförtroende och motivation och har höga förväntningar på eleverna. I intervju med lärarna framkommer att de aktivt arbetar för att uppmuntra eleverna och stärka tilltron till deras egen förmåga. De hjälper eleverna att öka sin motivation och sitt självförtroende på olika sätt. Exempelvis framkommer att vissa elever har svårt för skapande verksamhet, då de inte upplever att de är duktiga på det. Då försöker läraren hitta olika alternativ inom ämnet anpassat utifrån elevernas förutsättningar. Lärare kan förklara en uppgift på ett annat sätt eller variera den för att den ska bli mer intressant för eleven. Samtidigt förekommer det enligt eleverna att lärare endast förklarar på samma sätt en gång till och att eleverna inte får tillräckligt med stöd för att förstå uppgiften. Enligt eleverna leder det till att de blir uttråkade och ägnar sig åt annat än undervisningen. Vidare framgår av intervjuer med lärarna och eleverna att lärarna visar höga förväntningar på eleverna. Ett exempel på det är att lärarna använder lärandematriser vid uppgifter där eleven får information om vad hen kan lära sig av uppgiften och vad hen behöver utveckla vidare. Lärarna beskriver att det är viktigt med en nära dialog med eleverna och att eleverna känner att lärarna tror på dem.

Undervisningen är anpassad så att den till delar stimulerar och utmanar alla elever. I intervjun med lärare framkommer att de presenterar olika alternativ för eleverna för att uppgifterna ska passa elever på olika nivåer. De elever som kommit längre i sin kunskapsutveckling får fördjupa sig i ämnet och har ofta en egen idé om vad de vill göra. När det gäller skriven text berättar lärarna också att det finns sätt att fördjupa texten så att uppgiften stimulerar elever utifrån olika förutsättningar. Det förekommer också att elever som behöver mer stimulans får material från mer avancerade nivåer i samma ämne. Även eleverna berättar att de kan få mer utmanande uppgifter när nå-

got är lätt. I vissa ämnen får de från början välja uppgift utifrån svårighetsgrad. Eleverna berättar dock att det förekommer att de får vänta på att hela klassen ska bli färdiga med föregående uppgift.

Elevers delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Eleverna får i undervisningen möjlighet att reflektera över sitt eget lärande. Av intervju med lärarna framkommer att de arbetar för att skapa en öppen och tillåtande miljö där eleverna vågar svara på frågor och att de arbetar med att förtydliga att eleverna är där för att lära sig och inte för att de förväntas kunna allt från början. Individuell dialog med eleverna och användandet av de formativa lärandemатriserna är ett sätt för eleverna att reflektera över sitt eget lärande. Eleverna får också fylla i sina tankar om sin kunskap och vad de vill utveckla i en lärandelogg. Även eleverna berättar om lärloggen som de fyller i slutet av lektioner, där de skriver vad de kan göra bättre.

Eleverna görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Lärarna berättar att de låter eleverna utvärdera undervisningen på olika sätt. Det kan bland annat ske genom enkäter och utvärderande uppgifter i slutet av lektionen. Det förekommer att eleverna får svara anonymt på frågor eller att läraren gör stickprov för att kontrollera att svårighetsgraden varit lagom och utvärdera vad eleverna lärt sig utan att det är en bedömning. Det förekommer även att eleverna får svara på frågor om arbetet och om instruktionerna varit tydliga. Vidare framkommer att lärarna låter eleverna vara med och påverka på vilket sätt de ska lösa en uppgift samt hur de ska nå sina mål. Till exempel får eleverna i vissa ämnen själva välja hur de vill arbeta utifrån en grovplanering. Lärarna beskriver också hur de låter elevernas möjligheter att påverka undervisningen gradvis öka med åren utifrån elevernas mognad. Även i intervjuer med eleverna framkommer att de får vara med och påverka hur de vill genomföra vissa redovisningar. De beskriver också att de får diskutera och utvärdera undervisningen i slutet av ett arbete. Som tidigare nämnts i avsnittet Rektors ledarskap pågår ett arbete på skolan kring elevers delaktighet och inflytande. Detta arbete har dock ännu inte gett önskat utslag enligt rektorn, men ska fortsätta framöver.

Målfokus, variation, struktur och aktivt lärarstöd

Undervisningen är varierad och består av olika typer av uppgifter. I intervjuer med lärare framkommer att de arbetar aktivt med att variera undervisningen för att bibehålla elevernas intresse och engagemang. Eleverna ges möjlighet att skapa variation genom att själva välja på vilket sätt de vill arbeta i vissa moment. Exempelvis berättar en lärare att hen delar in lektionerna i tre delar och att eleverna sedan får välja i vilken ordning på delarna. Både i elevintervjuer och på de observerade lektionerna framkommer att lärarna arbetar med en variation av uppgifter och arbetssätt. Eleverna berättar

att de får växla mellan att arbeta med att läsa, skriva och muntligt, samt enskilt, i par eller grupp.

Undervisningen är strukturerad men syftet med olika moment är inte alltid tydligt för eleverna. I intervju med lärare framkommer att de har en gemensam modell för undervisningens struktur på skolan som bland annat syftar till att förtydliga syfte och mål med undervisningen. Genom den ska det varje lektion framgå vad som ska göras, hur det ska göras och varför. Lärarna berättar att de även använder numrerade check-listor för att det ska bli tydligt för eleverna vad de ska arbeta med. I intervjuer med både lärare och elever framkommer dock att inte alla lärare följer den gemensamma strukturen.

Eleverna ges inte alltid ett aktivt lärarstöd och har till viss del svårt att bibehålla fokus på arbetsuppgifterna. Av intervjuer med lärare framgår att lärarna brukar gå runt på lektionerna och ge eleverna stöd utifrån behov. De försöker uppmuntra elever som inte arbetar aktivt och kan även sitta med en elev för att hjälpa till individuellt. Av intervju med lärare, elever och av observationer framgår emellertid att det förekommer att det i delar av undervisningen saknas ett tillräckligt lärarstöd för att eleverna ska bibehålla sin motivation under en hel lektion. Det leder till att elever ägnar sig åt annat än skolarbete. Lärarna beskriver till exempel att det är svårt att räcka till och ge alla elever det stöd de behöver. Enligt eleverna ger olika lärare olika bra stöd och att det uppstår situationer när elever inte förstår hur en uppgift ska göras. Då börjar de prata med varandra eller ägnar sig åt annat än uppgiften.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Undervisningen behöver utvecklas för att möta elevernas behov av ett aktivt lärarstöd så att elevernas fokus och engagemang bibehålls under samtliga lektioner.

Skolinspektionen bedömer att det varierar i vilken utsträckning lärarna ger eleverna ledning och stöd i undervisningen. Detta innebär att eleverna ges olika förutsättningar att bibehålla ett engagemang under lektionerna, och att deras vilja att anstränga sig och förmåga att utföra skolarbetet främjas i olika grad.

Av 3 kap. 3 § skollagen framgår att alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Enligt 5 kap. 2 § skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Skolinspektionen rekommenderar därför lärarna att tillsammans med rektorn definiera vad som kännetecknar ett ledarskap som stöder goda elevprestationer och utarbetar en samsyn kring konkreta arbets- och förhållningssätt i ett sådant ledarskap. Arbetet kan med fördel utgå från vad forskning och beprövad erfarenhet lyfter fram som betydelsefullt. Forskning betonar till exempel att ett framgångsrikt ledarskap präglas av noggrann planering så att så stor del av lektionen som möjligt ägnas åt undervisning, samt tydliga undervisningsmål som läraren förväntar sig om att eleverna både förstår och accepterar. Att läraren också framstår som en klar och tydlig ledare är betydelsefullt, vilket inte står i motsättning till att eleverna involveras när det gäller arbetsätt och innehåll i undervisningen.¹

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att det finns ett medvetet arbete med trygghet på skolan som bygger på en analys. Vidare pågår ett gemensamt arbete på skolan med att skapa studiero som eleverna är delaktiga i, men graden av studiero

¹ Håkansson, J. & Sundberg, D. (2012) *Utmärkt undervisning: Framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*, Stockholm: Natur & Kultur, s. 184-185.

mellan olika klasser, ämnen och lärare varierar. Det leder till att elever inte får tillräckliga förutsättningar att ha fokus på skolarbetet.

Arbete för trygghet

Det finns ett medvetet arbete med trygghet på skolan som bygger på en analys. Av intervjun med elevhälsan framgår att trygghetsarbetet bland annat utgår från analysen av resultaten från flera enkäter som genomförs, varav ett par har specifikt fokus på trygghet. Det genomförs även trygghetsvandringar på skolan. Utifrån analys av informationen genomförs insatser. Exempelvis anpassas innehållet i olika temadagar utifrån vad som framkommer. I intervjun med rektorn framkommer att det nyligen inrättats en trygghetsgrupp på skolan. Arbetet i trygghetsgruppen utgår från planen mot kränkande behandling som ska utvärderas två gånger per år. Trygghetsgruppen har bland annat arbetat fram rastaktiviteter som kuratorerna ansvarat för. I intervjun med elevhälsan framgår att det trots att insatser gjorts finns områden på skolan där personal inte ser vad som händer och att de planerade rastaktiviteterna inte fungerar som tänkt. Rektorn berättar även om ytterligare trygghetsskapande insatser som genomförts utifrån analysen, exempelvis ett rastvaktsschema och att en socialpedagog anställts. I inskickat material framgår även att tjänstgöringsgraden för kurator utökats. Det framgår både i intervju med elever, rektorn och i inskickat material att de har ett samarbete med polisen, fältassistenter och fritidsgårdar.

Studiero och lugn miljö

Det pågår på flera sätt ett gemensamt arbete på skolan för att skapa studiero. I intervjun med rektorn framgår att även studieron följs upp genom flertalet enkäter. Rektorn berättar att höstterminen 2021 var utmanande delvis på grund av nya gruppsammansättningar bland eleverna. Utifrån det har ett antal insatser genomförts, bland annat samverkan med vårdnadshavare och socialtjänst samt förändringar i resursfördelningen. Rektorn har även genomfört samtal med lärare och elever utifrån studieron. I intervjun med elevhälsan framgår att organisatoriska anpassningar genomförts för att öka studieron, exempelvis att lärare arbetar som resurser i varandras undervisning. Även den gemensamma lektionsstrukturen är en insats som bland annat syftar till att öka studieron. Professioner från elevhälsan har även varit delaktiga i utbildningsinsatser gentemot lärarna för att öka kompetensen kring att åstadkomma studiero i klassrummet. Det framkommer även att eleverna görs delaktiga i arbetet med studieron främst på mentorstiden. I intervjun med lärare framkommer att de gemensamma rutinerna för att skapa studiero består av att det ska vara tydligt vilka platser eleverna ska sitta på i klassrummet, telefoner ska lämnas in och lärarna ska göra gruppindelningar.

Lärarna skapar i varierande grad en lugn miljö på lektionerna. Av såväl intervjuer med lärare, elevhälsan och elever som av observationer framkommer att graden av studiero varierar mellan olika klasser, ämnen och lärare. På observerade lektioner är det i flera fall som studieron brister. Till exempel ägnar sig flertalet elever i vissa fall åt annat än skolarbetet. I elevintervjuerna beskriver några elever att det är tillräckligt lugnt på lektionerna medan andra upplever att det är väldigt stökigt. De beskriver också insatser för att öka studieron, som att ha diskussioner kring studieron på mentorstid, som verkningslösa. Några elever uppfattar dock att det på senare tid blivit mer strikt kring användandet av mobiltelefoner vilket fungerat bra. Vidare framgår av intervjuer med rektorn och elevhälsan att det behövs ökad samsyn i kollegiet om gemensamma strukturer och strategier i arbetet med studieron. Till exempel uppger rektorn att det finns ett gemensamt arbete kring ordningsregler men det ser olika ut i vilken grad lärarna implementerar reglerna. Enligt rektorn handlar mycket diskussion vad gäller studieron om mobiltelefonerna och att det är svårt för lärarna att avgöra hur långt de ska gå för att genomdriva de gemensamma ordningsreglerna. Vidare framgår av Skolinspektionens enkät vårterminen 2022 att eleverna i årskurs 8 på Tomtaklinskolan upplevde studieron sämre än genomsnittet för övriga skolenheter som deltog i enkäten. Det fanns också en tydlig diskrepans mellan elevernas och lärarnas uppfattning avseende studieron. På frågan *Hur ofta är det arbetsro på lektionerna?* var indexvärdet på en tiogradig skala för eleverna på Tomtaklinskolan 4,9 medan genomsnittet för eleverna på samtliga deltagande enheter var 5,7. I samma enkät svarade lärarna på frågan *Hur ofta upplever du att det är studiero på dina lektioner?* För lärarna på Tomtaklinskolan var indexvärdet 8,6 medan genomsnittet för lärarna på samtliga deltagande enheter var 7,6.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna och elevhälsan fortsatt utforma gemensamma arbetssätt för att främja en god studiemiljö och förebygga bristande studiero.

Skolinspektionen bedömer att arbetet för att skapa studiero i all undervisning på skolan kan utvecklas. Granskningen visar att graden av studiero varierar mellan klasser, ämnen och lärare trots flera gemensamma insatser på skolan. Det leder till att eleverna inte ges tillräckliga förutsättningar att koncentrera sig på skolarbetet.

Enligt 5 kap. 3 § skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Enligt 5 kap. 4a § skollagen får vid undervisning mobiltelefoner endast användas enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande (om det inte utgör extra anpassningar eller särskilt stöd).

Av Lgr 11, avsnitt 2.2 framgår att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 319-320) betonas att en av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden är en stimulerande lärandemiljö. En viktig grund för att åstadkomma studiero i skolan är en aktiv dialog mellan elever och lärare eller annan personal och även med elevens vårdnadshavare om de gemensamma värdena som ska gälla. Vidare framgår att det förebyggande arbetet är centralt. Det är skolans, och ytterst rektorns, ansvar att skapa studiero i skolan.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med lärare och elevhälsan diskuterar och når en samsyn kring gemensamma förhållningssätt och strategier för att skapa och bibehålla studiero i samtliga ämnen och elevgrupper. Utgångspunkter för arbetet kan vara både lärares och elevers upplevelse av studiero och att lärare ges möjlighet att lära av varandra. Utifrån en gemensam grund kan lärare sedan använda olika metoder och anpassningar med hänsyn till aktuell elevgrupp. Arbetet med att främja studieron kan med fördel sammankopplas med arbetet kring att utveckla det aktiva lärarstödet i undervisningen.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg samt ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Vidare följer rektorn aktivt upp lärarnas bedömningar och betygssättning och för diskussioner med lärarna. Dock

är rektorns analys av korrelationen mellan elevers betyg i ett ämne och provbetyg i motsvarande nationella prov begränsad.

Kvalitetssäkring av bedömningar och betyg

Rektorn ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg. I intervjun med rektorn framgår att lärarna får förutsättningar att sambedöma och samverka kring betygssättningen vid ämneskonferenser. Samverkan kring bedömningar sker också genom att lärarna till viss del samplanerar inom ämnesgrupperna samt på kommungemensamma ämnesträffar. Det avsätts också särskilt tid för att gemensamt rätta nationella prov. Lärarna berättar i intervjun att de i ämneslagen diskuterar bedömningen av en uppgift gemensamt. De har även arbetat med avidentifierade prov.

Rektorn ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Av intervjuer med lärarna framgår att de i vissa ämnen konstruerar gemensamma uppgifter. Det framgår även att rektorn ställer frågor kring underlaget och att hen lyft vikten av ett brett och varierat bedömningsunderlag. Det framgår i intervjun med rektorn att det finns en gemensam bedömningspolicy på skolan. De har haft gemensamma workshops och möten kring bedömningsarbetet och även arbetat med Skolverkets allmänna råd om betyg och provning. Detta arbete kommer fortsätta bland annat genom att de ska börja använda bedömningsmatriser i skolans digitala lärplattform. I inskickat material framgår att förstelärarna har ett särskilt ansvar att driva utvecklingsarbete och kompetensutveckling inom det här området. Rektorn beskriver vidare i intervjun att det finns behov av fortsatt arbete för att nå samsyn bland lärarna kring bedömningspolicy. Det har även genomförts kommungemensam kompetensutveckling kring bedömning utifrån den nya läroplanen. I inskickat material framgår även att det finns etablerade rutiner kring obehöriga lärares betygssättning. Vidare framgår att rektorn sett att vissa lärare, främst obehöriga, till största delen väger in skriftliga prov vid betygssättning. Därför har ytterligare insatser satts in för att samplanera och utforma prov gemensamt mellan behöriga och obehöriga lärare.

Uppföljning och analys av bedömningar och betyg

Rektorn följer upp lärarnas bedömningar och betygssättning och för diskussioner med lärarna. Rektorn beskriver i intervjun hur rutinen kring uppföljning av lärarnas bedömning och betygssättning går till. Lärarna får själva analysera avvikelser i bedömningen och försöka förklara varför det ser ut som det gör. Lärarna analyserar även diskrepans mellan resultat på nationella prov och betyg. I inskickat material framgår att rektorn sammanställer och analyserar materialet från lärarna och presenterar för kollegiet. I intervjuer med lärare framgår att de gemensamt går igenom skolans resultat efter vårterminens slut samt innan höstterminens början. De tittar då på resultaten årskursvis,

klassvis, ämnesvis och uppdelat på kön. Resultaten jämförs även med en annan skolas resultat.

Rektorns analys av eventuella skillnader mellan elevers betyg i ett ämne och provbetyg i motsvarande nationella prov är begränsad. Det finns exempel på stora avvikelser mellan provbetyg och terminsbetyg. Enligt rektorn och lärarna analyserar lärarna detta och ger vissa förklaringar. Skolinspektionen vill i detta sammanhang framhålla vikten av att rektorn problematiserar de förklaringar som kommer fram och även analyserar hur utvecklingen har sett ut över en längre tid.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

På Skolinspektionens vägnar

X Anders Berggren

Beslutsfattare
Signerat av: Anders Berggren

X Maja Beckman

Föredragande
Signerat av: Maja Beckman

I handläggningen av ärendet har även utredare Daniel Nilsson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer.
- 2 gruppintervjuer med elever.
- 2 gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 15-16 maj 2023. Besöket genomfördes av Daniel Nilsson och Anders Berggren.

Tomtaklintskolan i Trosa kommun är en grundskola med årskurserna 7-9. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök hade skolan 312 elever. Verksamheten leds av en rektor som till sin hjälp har en biträdande rektor.